

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «НАЦІОНАЛЬНА БЕЗПЕКА УКРАЇНИ»

АНОТАЦІЯ КУРСУ

Дисципліна має на меті: формування уявлень слухачів про загрози національній безпеці, принципи правоохоронної діяльності, структуру органів державної влади і державного управління, правоохоронних і військових органів, їх повноваження, методи і режими діяльності.

Навчальна дисципліна належить до циклу професійно-практичної підготовки і забезпечує підготовку фахівців за фахом. Об'єктом теорії національної безпеки держави є сфера захисту безпеки, питання будівництва системи забезпечення безпеки в цілому. Предмет теорії національної безпеки держави охоплює коло питань: джерела і характер загроз безпеці: способи підготовки і ведення боротьби у сфері захисту безпеки на державному, регіональному і місцевому рівнях; склад, організацію і технічне оснащення правоохоронних органів, спеціальних служб і формувань безпеки; управління (керівництво) правоохоронними органами, спеціальними службами і силами безпеки у мирний та воєнний час; правове та військове навчання і виховання; минулий досвід у сфері захисту безпеки та ін.

Практика забезпечення безпеки охоплює діяльність органів державної влади, правоохоронних органів, спеціальних служб та формувань безпеки щодо підготовки та здійснення спеціальних заходів с забезпечення безпеки. Вона включає: уточнення даних обстановки; прийняття рішень і постановку завдань; планування спеціальних заходів (спеціальних операцій) і підготовку сил та засобів; здійснення спеціальних заходів (ведення спеціальних операцій); забезпечення спеціальних заходів (спеціальних операцій). Науковим фундаментом навчальної дисципліни виступають теоретичні основи внутрішньої безпеки держави як основної складової частини національної безпеки країни. Дисципліна формує вихідні положення для навчальних дисциплін Оперативне мистецтво та тактика НГУ, Бойове забезпечення дій формувань НГУ, Управління повсякденною діяльністю частини НГУ, Управління військами та служба штабів НГУ, Морально-психологічне забезпечення дій НГУ, Організація і ведення спеціальних операцій формуваннями НГУ.

З метою військово-професійної спрямованості при обговоренні практичних заходів щодо забезпечення безпеки у якості прикладу військового формування правоохоронного типу розглядається Національна гвардія України, її діяльність у взаємодії з органами державної влади і державного управління, місцевого самоврядування, Збройними силами, органами і силами Служби безпеки, міліції МВС, Державної прикордонної служби, Державної служби України з надзвичайних ситуацій, Управління державної охорони тощо. Вивчення змісту діяльності силових відомств здійснюється під час проведення самостійних занять під керівництвом викладача зі звітуванням слухачами функцій і завдань цих відомств і їх структури в друкованому вигляді.

При викладанні матеріалу основна увага приділяється змістовній стороні (формам і режимам діяльності). Принципи правоохоронної і військової діяльності розглядаються у розвитку, з використанням історичного методу. Звертається увага на роль офіцерського складу в оцінці соціально-політичної і оперативної обстановки в країні (регіоні). Підкреслюється роль морально-психологічного фактору при виконанні завдань у сфері безпеки та оборони, показується переважне значення політичної свідомості, правової підготовки, знань організаційно-правових основ правоохоронної діяльності, питань інформаційного забезпечення і зв'язків з громадськістю в діяльності офіцерського складу. При розборі відповідей звертається увага на ідеї, викладену у відповіді тенденцію, внутрішній зміст. Не допускаються ситуації, коли особа, що відповідає на запитання, змушена виправдовуватися за свою позицію.

Зміст дисципліни: Система національної безпеки. Політична система суспільства. Держава і державна влада. Територіальна організація суспільства. Поняття національної безпеки країни. Аспекти національної безпеки (геополітичні процеси, воєнна небезпека, тероризм). Загрози національній безпеці. Місце України у геополітичній конфігурації.

Центральні органи державної влади. Органи державного управління. Місцеві органи влади. Органи місцевого самоврядування. Рада національної безпеки і оборони України. Призначення і завдання військових та правоохоронних органів (формувань), служб України. Закон про національну безпеку України. Поняття внутрішньої безпеки держави. Місце безпеки держави у національній безпеці країни. Зміст громадського порядку та громадської безпеки. Місце громадської безпеки у національній і внутрішній безпеці України. Правові засади залучення правоохоронних органів і військових формувань для забезпечення внутрішньої безпеки держави у звичайній соціально-політичній (оперативній) обстановці, у надзвичайних ситуаціях, у надзвичайному стані, у воєнному стані.

Зміст діяльності органів та формувань держави щодо забезпечення національної безпеки. Військова та правоохоронна діяльність. Поняття соціально-політичної та оперативної обстановки. Службово-бойова діяльність Національної гвардії України в системі національної безпеки. Діяльність держави щодо забезпечення національної безпеки. Обстановка у сфері внутрішньої безпеки держави. Складність оперативної обстановки у сфері безпеки держави, сфері охорони громадського порядку та забезпечення громадської безпеки. Критерії складності оперативної обстановки у сфері внутрішньої безпеки держави (оперативна обстановка звичайна, складна, кризова, надзвичайна). Діяльність спеціальних суб'єктів сфери національної безпеки. Види і форми діяльності правоохоронних органів і формувань держави при ускладненні оперативної обстановки. Воєнна організація і правоохоронні органи держави. Призначення і завдання органів внутрішніх справ МВС України. Види, форми і способи діяльності центральних і регіональних органів управління НГУ. Види, форми і способи діяльності формувань Національної гвардії України. Форми діяльності органів влади, правоохоронних органів і формувань держави у надзвичайному стані. Система забезпечення національної безпеки. Система державного забезпечення національної безпеки. Суб'єкти недержавного забезпечення національної безпеки. Демократичний цивільний контроль над Сектором безпеки і оборони України. Інформаційна безпека держави. Елементи теорії інформаційної безпеки. Роль інформаційної боротьби у забезпеченні воєнної безпеки.

Програмні результати навчання за навчальною дисципліною:

РН-1 Знати та розуміти зміст підготовки і ведення оперативних дій, та проведення спеціальних операцій.

РН-3 Знати та розуміти можливості спеціальних служб зарубіжних країн, типових незаконних збройних формувань та терористичних організацій та груп.

РН-8 Володіти знаннями з організації та здійснення протидії негативному інформаційно-психологічному впливу протидіючих сил.

РН-10 Володіти знаннями щодо організації діяльності відомчих, міжвідомчих штабів та органів військового управління.

ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАННЯ

Вивчення цього курсу передбачає повне, часткове або опосередковане формування відповідних компетентностей ОПП підготовки офіцерів другого (магістерського) рівня в галузі знань 25 «Воєнні науки, національна безпека, безпека державного кордону» за спеціальностями 251 «Державна безпека» спеціалізації «Морально-психологічне забезпечення дій військових частин і з'єднань Національної гвардії України» (див. Табл. 1).

Тематика семінарських занять пов'язана із темами модулів, у межах яких здійснюється навчання.

Основними видами навчальних занять з даної дисципліни є лекції, консультації, самостійні заняття під керівництвом викладача, семінари, практичне заняття.

Програмою передбачено такі проекти для формування професійної компетентності:

- Виступ на семінарах з рефератами за темою заняття.
- Формування звіту за результатами практичного заняття з використанням штабної моделі на ПЕОМ.

- Побудова схем організаційної структури силових відомств та таблиць розподілу їх функцій та завдань за режимами діяльності.

ТРИВАЛІСТЬ КУРСУ

Для денної форми навчання – 3 кредитив (90 годин): 54 години аудиторної роботи, 36 годин самостійної роботи.

Для заочної форми навчання – 12 години аудиторної роботи, 78 годин самостійної роботи.

ОЦІНЮВАННЯ

Оцінювання знань слухачів здійснюється відповідно до «Положення про оцінювання знань слухачів (курсантів, студентів) в Національній академії Національної гвардії України».

Компетентності, які слухач набуває в результаті навчання:

Таблиця 1.

Компетентності та оцінювання рівня їх досягнення слухачами

Шифр компетентності	Зміст компетентності
Інтегральна компетентність	
ІК	Здатність розв'язувати складні проблеми та виконувати завдання із забезпечення державної безпеки або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов обстановки
Загальні компетентності	
ЗК-1	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу
ЗК-2	Здатність застосовувати знання у складних та кризових ситуаціях в умовах невизначеності інформації
ЗК-3	Здатність планувати та організувати особисту діяльність
ЗК-4	Здатність добувати, обробляти великі обсяги інформації та формувати пропозиції для заходів і дій з реагування на обстановку
ЗК-5	Здатність діяти патріотично, свідомо та соціально відповідально
ЗК-6	Здатність проводити дослідження на сучасному методологічному рівні
ЗК-7	Здатність до самовдосконалення
ЗК-8	Здатність спілкуватися іноземною мовою
Професійні компетентності	
ПК-1	Знання основ підготовки і ведення оперативних дій та проведення спеціальних операцій
ПК-2	Знання основ організації оперативно-розшукової та контррозвідальної

Шифр компетентності	Зміст компетентності
	діяльності (для правоохоронних органів спеціального призначення)
ПК-3	Знання можливостей спеціальних служб зарубіжних країн, типових незаконних збройних формувань та терористичних організацій і груп
ПК-4	Здатність планувати, організовувати та здійснювати морально-психологічне забезпечення застосування військової частини, з'єднання НГУ
ПК-5	Здатність діяти у складі відомчих та міжвідомчих штабів та органів управління
ПК-6	Здатність налагоджувати взаємодію з представниками правоохоронних органів та військових формувань, органів державної влади та місцевого самоврядування, громадських та релігійних організацій в інтересах оперативно-службової та службово-бойової діяльності
ПК-7	Здатність приймати обґрунтовані рішення щодо морально-психологічного забезпечення виконання службово-бойових завдань в складних і непередбачуваних умовах
ПК-8	Здатність організовувати та здійснювати протидію негативному інформаційно-психологічному впливу протидіючих сил
ПК-9	Здатність ефективно застосовувати на практиці адекватні ситуації форми, методи, прийоми психологічного забезпечення
ПК-10	Здатність організовувати та здійснювати управління морально-психологічним забезпеченням діяльності військової частини
ПК-11	Здатність організовувати та проводити наукові дослідження з проблем морально-психологічного забезпечення
ПК-12	Знання основ міжнародного гуманітарного права
ПК-13	Знання психології злочинця, злочинної групи, терориста, терористичної групи
ПК-14	Знання основ ведення переговорів з суб'єктами протидії та противербувальної роботи з представниками іноземних спецслужб

ПОТОЧНЕ ОЦІНЮВАННЯ

Поточне оцінювання здійснюється за кожним завданням в межах модулів. Оцінюються і завдання, виконувані в аудиторії, і завдання, виконувані під час самостійної роботи. На семінарських заняттях оцінюється ступінь засвоєння теоретичного матеріалу шляхом заслуховування підготовленої доповіді та/або розгорнутої відповіді на питання, запропоновані викладачем для обговорення.

Оцінювання знань слухачів

Загальні критерії оцінювання знань та їх відповідність шкалам оцінювання наведені у таблиці:

Таблиця 2

За шкалою ECTS	За національною шкалою	За шкалою академії	Критерії оцінювання
----------------	------------------------	--------------------	---------------------

За шкалою ECTS	За національн ою шкалою	За шкалою академії	Критерії оцінювання
A "Відмінно"	Відмінно	90-100	Слухач виявив всебічні, систематичні та глибокі знання навчального матеріалу дисципліни, передбаченого програмою; засвоїв основну та додаткову літературу, рекомендовану програмою; проявив творчі здібності в розумінні, логічному, стислому та ясному трактуванні навчального матеріалу; засвоїв взаємозв'язок основних понять дисципліни, їх значення для подальшої професійної діяльності.
B "Дуже добре"	Добре	82-89	Слухач виявив систематичні та глибокі знання навчального матеріалу дисципліни вище середнього рівня; продемонстрував уміння вільно виконувати завдання, передбачені програмою; засвоїв літературу, рекомендовану програмою; засвоїв взаємозв'язок основних понять дисципліни, їх значення для подальшої професійної діяльності.
C "Добре"		75-81	Слухач виявив загалом добрі знання навчального матеріалу дисципліни при виконанні передбачених програмою завдань, але припустив низку помітних помилок; засвоїв основну літературу, рекомендовану програмою; показав систематичний характер знань з дисципліни; здатний до самостійного використання та поповнення надбаних знань у процесі подальшої навчальної роботи та професійної діяльності.
D "Задовільно "	Задовільно	66-74	Слухач виявив знання навчального матеріалу дисципліни у обсязі, необхідному для подальшого навчання та майбутньої професійної діяльності; справився з виконанням завдань, передбачених програмою; ознайомився з основною літературою, рекомендованою програмою; припустив значну кількість помилок або недоліків у відповідях на запитання при співбесідах, тестуванні та при виконанні завдань тощо, принципів, які може усунути самостійно.
E "Достатньо"		60-65	Слухач виявив знання основного навчального матеріалу дисципліни в мінімальному обсязі, необхідному для подальшого навчання та майбутньої професійної діяльності; в основному виконував завдання, передбачені програмою; ознайомився з основною літературою, рекомендованою програмою; припустив помилки у відповідях на запитання

За шкалою ECTS	За національн ою шкалою	За шкалою академії	Критерії оцінювання
			при співбесідах, тестуванні та при виконанні завдань тощо, які може усунути лише під керівництвом та за допомогою викладача.
FX "Незадовільно"	Незадовільно	35-59	Слухач має значні прогалини в знаннях основного навчального матеріалу дисципліни; допускав принципові помилки при виконанні передбачених програмою завдань.
F "Незадовільно"		1-34	Слухач не мав знань зі значної частини матеріалу; допускав принципові помилки при виконанні більшості передбачених програмою завдань; не спроможний самостійно засвоїти програмний матеріал.

РУБІЖНЕ ОЦІНЮВАННЯ (практичне заняття)

- Здатність застосовувати надбані теоретичні знання в практиці виконання завдань при ускладненні обстановки та в кризових ситуаціях

Під час практичного заняття оцінюються такі компоненти:

Вміння аналізувати обстановку

Вміння прогнозувати обстановку

Самостійність та креативність

Реагування на зміни обстановки

ПІДСУМКОВЕ ОЦІНЮВАННЯ

Метою заліку є контроль рівня сформованості теоретичних знань навчального матеріалу та умінь з оцінювання суспільно-політичної та оперативної обстановки в зоні відповідальності військових частин.

Залік проводиться шляхом усної відповіді на питання білету і виконання практичного завдання на ПЕОМ.

ПОЛІТИКА КУРСУ

- Курс передбачає роботу в команді.
- Середовище в аудиторії є дружнім, творчим, відкритим до конструктивної критики.
- Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін.
- Якщо слухач відсутній з поважної причини, він/вона презентують виконані завдання під час самостійної підготовки та консультації викладача.
- Презентації та виступи мають бути авторськими оригінальними.